

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Şerif Ali DEĞİRMENÇAY

Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı
serif.ali.degirmencay@giresun.edu.tr

Gonca KASAP

Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı
goncakasp@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, hizmet öncesinde öğretmen adaylarına mesleki beceri ve deneyimler kazandırmayı amaçlayan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin, öğretmen adayları açısından etkililiğini tespit etmektir. Araştırmaya Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencisi olan 88 öğrenci katılmıştır. Çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere 38 maddeden oluşan Uygulama Derslerini Değerlendirme Testi (UDDT) geliştirilmiştir. Güvenirlik ve geçerliliği hesaplanan test, çalışmanın örneklemine uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular üzerinde istatistiksel analiz olarak basit korelasyon, frekans ve yüzde yapılmıştır. Bulgular incelendiğinde, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri arasında (,385) oranında pozitif yönde orta değer korelasyonel bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bulgulara göre öğretmen adayları, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini eğitim programları içinde önemli bir noktada görmektedir. Sonuçlar, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini öğretmen adayları için gerekli bir ders olduğunu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Deneyimi, Öğretmenlik Uygulaması, Öğretmen Adayları.

Pre-service teachers' opinions on School Experience and Teaching Practice Courses

Abstract

The aim of this study is service prior to the pre-service teachers' professional skills and experiences which aims to provide School Experience and Teaching Practice courses, is to determine the effectiveness of teachers in terms of. 88 undergraduate fourth-year students at Giresun University participated in the study. Descriptive method was used. Assessment Test for Object Lessons (UDDT), which contains 38 items, was developed for the study to collect data. The test, which have validity and reliability, used on sample of the study. For the statistical analyses of the data the following tests were used: simple correlation, frequencies and percentages. According to the results, the School Experience and Teaching Practice courses have positive correlational relationship emerged middle value (,385). The results of the study were showed that pre- service teachers emphasis on School Experience and Teaching Practice courses in the curriculum. The results support that School Experience and Teaching Practice are really necessary courses for teacher candidate.

Keywords: School Experience, Teaching Practice, Pre-service Teacher.

GİRİŞ

Öğretmenlerin daha iyi yetiştirilmesinden söz etmek ve bunda başarılı olunmak isteniyorsa, her şeyden önce hizmet öncesi eğitim programlarının bilimsel olarak ele alınıp yürütülmesine özen gösterilmesi gerekmektedir (Oral& Dağlı, 1999). Çünkü davranış kazandırma, programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin, bilinçli ve organize çabalarıyla mümkündür (Özkan, Albayrak& Berber, 2005). O zaman nitelikli insanları yetiştirenler öğretmenler ise, öğretmen yetiştirme olayı üzerinde titizlikle durulmalı ve gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Cansaran, İdil ve Kalkan, 2006). Bu nedenle hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında uygulama etkinliklerinin stratejik bir önemi bulunmaktadır. Çünkü eğitsel bilgiler ancak uygulamalar yoluyla yaşama geçirilebilmektedir. Uygulamalar, öğretmen adaylarına, hazırlanmakta oldukları mesleği tanıma fırsatı vermekte ve gerçek dünya ile karşılaşma olanağı sağlamaktadır. Bu bakımdan öğretmenlik uygulamalarının ciddi bir biçimde planlanması ve yürütülmesi gerekmektedir (Gültekin, 2008). Öğretmenlik uygulama dersleri, öğretmen adayı öğrencilerin, mesleği tanımalarını sağlar ve teorik olarak öğrendikleri bilgileri uygulamalarına fırsat verir (Şişman ve Acat, 2003).

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması ise, bu uygulama derslerini oluşturmaktadır. Okul deneyimi dersleri, öğretmenlik uygulaması öncesi, öğretmen adaylarının hazırbulunmuşluklarını istenilen düzeye getiren (Yiğit ve Alev, 2005) ve onların öğretmen niteliklerini geliştiren, deneyimli ve donanımlı hale gelmelerine katkıda bulunan, önemli bir derstir (Şaşmaz Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009). Öğretmenlik uygulaması dersi ise öğretmen adaylarının, hizmet öncesi dönemde kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerilerini gerçek ortamlarda uygulama olanağı sağlar. Hizmet öncesi dönemde teorik olarak edinilen bilgilerin öğretmen olacağı alanda, deneyimli öğretmenlerin gözetiminde ve bizzat sınıf içinde planlı bir şekilde uygulama şansı bulabilmesi, öğretmenlik mesleğinin doğru algılanıp benimsenmesinde önemli ölçüde katkı sağlayacaktır (Özkan vd., 2005).

Konuyla ilgili yapılan bazı çalışmalar incelendiğinde genellikle öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerini öğretmenlik mesleği için önemli bulmaktadır (Harmandar vd. , 2000; Hergüner, Arslan ve Dündar, 2002; Turgut, Yılmaz& Firuzan, 2006; Özmen, 2008; Eraslan, 2009; Görgeç, Çokçalışkan ve Korkut, 2012). Demircan (2007), Okul Deneyimi II dersine yönelik öğretmen adaylarının görüşlerini; Eraslan (2009), öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması üzerine görüşlerini; Özmen (2008) ve Sarıçoban (2008) ise adayların Öğretmenlik Uygulaması ile Okul Deneyimi derslerine yönelik görüşlerini incelemiştir. Kılınç ve Salman (2007) ise, Okul Deneyimi dersine yönelik tutum ölçeği geliştirmiştir.

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması alanlarında gerçekleştirilmiş olan çalışmalara katkıda bulunmak için yapılan bu çalışma, hizmet öncesinde öğretmen adaylarına mesleki beceri ve deneyimler kazandırmayı amaçlayan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin, öğretmen adayları açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma, hizmet öncesi uygulama dersini almakta olan Fen ve Teknoloji öğretmenliği, Okul Öncesi öğretmenliği ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan son sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi ile tamamlanmıştır. Bu çalışma sonucunun, ileri yıllarda yapılacak olan hizmet öncesi derslerine faydalı olacağı düşünülmüştür.

YÖNTEM

Bu çalışmada, hizmet öncesinde öğretmen adaylarına mesleki beceri ve deneyimler kazandırmayı amaçlayan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin, öğretmen adayları açısından işlevselliğini tespit etmeye yönelik betimsel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır (Görgeç, Çokçalışkan ve Korkut, 2012; Şaşmaz Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Köroğlu, Başer ve Yavuz, 2000).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2012- 2013 eğitim- öğretim yılının bahar yarısında Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen ve Teknoloji, Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan 88 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Uygulama Derslerini Değerlendirme Testi (UDDT) geliştirilmiştir. Güvenirlik ve geçerliliği hesaplanan test, çalışmanın örneklemine uygulanmıştır.

Ölçeğin Hazırlanması

Verilerin toplanması için üniversite tarafından verilen rehber materyal, ulaşılan kaynaklarda kullanılmış olan veri toplama araçları (anketler, tutum ölçekleri vs.)ve öğrencilerin Okul Deneyimi ile Öğretmenlik Uygulaması staj raporları incelenmiştir. Bu incelemeler doğrultusunda amacına uygun, 38 maddelik Likert tipi bir Uygulama Derslerini Değerlendirme Testi (UDDT) geliştirilmiştir. UDDT, 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Okul Deneyimi dersinin kazanımları, ikinci bölümde Öğretmenlik Uygulaması dersinin kazanımları, üçüncü bölümde ise Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin ortak kazanımları yer almaktadır.

Ölçeğin Güvenirlik ve Geçerlilik Hesaplanması

Tablo 1’de de belirtildiği gibi her 3 bölüm içinde güvenirlik, SPSS 16 programıyla ayrı ayrı hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 1’de verilmiştir.

Bölümler	Madde Sayısı	Cronbach’ s Alpha
Okul Deneyimi Kazanımları (Bölüm 1)	16	,698
Öğretmenlik Uygulaması Kazanımları (Bölüm 2)	11	,863
Ortak Kazanımlar (Bölüm 3)	11	,817
UDDT	38	,879

Testin geçerliliği için konu alanında uzman MEB’de görev yapmakta olan 4 öğretmen ve Giresun Üniversitesindeki 2 öğretim görevlisinin görüşleri alınmış, bu doğrultuda testte gerekli değişiklikler yapılmış ve test hazırlanmıştır. Geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilen bu test, Fen ve Teknoloji, Okul Öncesi ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan 88 öğretmen adayına uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçeğin derecelendirilmesi 0- Hiçbir zaman, 1-Ara sıra, 2-Bazen, 3-Sık sık, 4-Genellikle/Her zaman şeklindedir. Testten elde edilen verilerin analizinde adayların testin derecelendirmeli kısmına verdikleri cevaplarının yüzde- frekansları hesaplanmıştır. Ayrıca, öğrenciler, Okul Deneyimi dersini aldıktan sonraki dönem Öğretmenlik Uygulaması dersini almaktadırlar. Geliştirilen bu testle Okul Deneyimi dersi kazanımları ile Öğretmenlik Uygulaması dersi kazanımları arasındaki korelasyonel ilişkide incelenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, çalışmada uygulanan veri toplama araçlarından elde edilen bulgular üzerinde istatistikî işlemler uygulanmıştır. Bu çalışmadaki istatistiksel analizlerde yapılan işlemler; korelasyon ve yüzde-frekans hesaplaması SPSS 16 programı ile gerçekleştirilmiştir.

Okul Deneyimi İle Öğretmenlik Uygulaması Dersleri Arasındaki İlişikten Elde Edilen Bulgular

Okul Deneyimi dersi ile Öğretmenlik Uygulaması dersi arasındaki ilişki miktarını bulup yorumlamak için SPSS 16 programı ile basit korelasyon değeri incelenmiştir. Tablo 2' deki sonuca ulaşılmıştır.

		Okul Deneyimi	Öğretmenlik Uygulaması
Okul Deneyimi	PearsonCorrelation	1	,385*
	Sig. (2- tailed)		,000
	N	88	88
Öğretmenlik Uygulaması	PearsonCorrelation	,385*	1
	Sig. (2- tailed)	,000	
	N	88	88

Tablo 2 incelendiğinde örneklemin Okul Deneyimi ile Öğretmenlik Uygulaması arasındaki korelasyonunun (,385) olduğu görülmektedir. Bu korelasyon değeri bize bu iki ders arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu gösterir.

Uygulama Derslerini Değerlendirme Testinden(UDDT) Elde Edilen Bulgular

Geliştirilen testin frekans- yüzde değerlerini bulmak için SPSS 16 programından yararlanılmıştır. Tablo 3, 4 ve 5' deki sonuçlara ulaşılmıştır.

Okul Deneyimi Dersinin Kazanımları		Dereceler					N
		0	1	2	3	4	
1-Lisans eğitim bilimleri derslerinde öğrenilen birçok öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulandığını gözlemledim.	f	1	17	23	34	13	88
	%	1.1	19.3	26.1	38.6	14.8	100
2- Dersin öğretmenin öğrencilere isimleriyle hitap etmesinin onların dersle ilgili motivasyonunu arttırdığını gözlemledim.	f	-	3	11	41	33	88
	%	-	3.4	12.5	46.6	37.5	100
3- Öğretmenin, öğrencilere sorulan soruları cevaplayabilmesi için yeterli ipucu verdiğini gözlemledim.	f	1	13	29	31	14	88
	%	1.1	14.8	33.0	35.2	15.9	100
4-Öğretmenin, öğretim esnasında öğrencilerle çoğunlukla göz teması ile sınıf hâkimiyetini sağladığını gözlemledim.	f	2	6	17	34	29	88
	%	2.3	6.8	19.3	38.6	33.0	100
5- Öğrenci ders kitapları/materyalleri/kaynakları hakkında bilgi edindim.	f	-	2	15	38	31	88
	%	-	4.5	17.0	43.2	35.2	100

Tablo 3. devam

6- Okul yöneticilerinin görevleri hakkında bilgi kazandım.	f	3	17	32	24	12	88
	%	3.4	19.3	36.4	27.3	13.6	100
7- Eğitim bilimleri derslerinde kazandığım bilgiler doğrultusunda çalışma yapmağı hazırlama becerisi kazandım.	f	1	2	10	48	25	88
	%	1.1	4.5	11.4	54.5	28.4	100
8- Eğitim bilimleri derslerinde kazandığım bilgiler doğrultusunda Ünitelendirilmiş yıllık plana uygun örnek bir ders planı hazırlama becerisi kazandım.	f	2	6	14	33	33	88
	%	2.3	6.8	15.9	37.5	37.5	100
9- Dersin uygulama süresinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	f	7	9	22	26	24	88
	%	8.0	10.2	25.0	29.5	27.3	100
10- Dersin uygulanma şeklinin(Bir yarıyl süresince haftada bir gün) uygun olduğunu düşünüyorum.	f	22	7	16	20	23	88
	%	25.0	8.0	18.2	22.7	26.1	100
11- Ders kapsamındaki kazanımların elde edilmesinde derse devam etmenin önemli/zorunlu olduğunu düşünüyorum.	f	1	7	13	34	32	88
	%	2.3	8.0	14.8	38.6	36.4	100
12-Uygulama sürecinde öğrencilerle iletişim kurma, geliştirme ve sürdürme becerisi kazandım.	f	1	-	6	39	42	88
	%	1.1	-	6.8	44.3	44.7	100
13- Öğretmenlik mesleğine ilişkin becerilerin kazanılmasında bu dersin gerekli/önemli olduğunu öğrendim.	f	2	3	6	26	51	88
	%	2.3	3.4	6.8	29.5	58.0	100
14- Ders kapsamındaki çalışmalarımı fakülte öğretim elemanıyl işbirliği içinde yürütmenin önemli olduğunu düşünüyorum.	f	2	5	19	27	35	88
	%	2.3	5.7	21.6	30.7	39.8	100
15- Fakültede derslerimin yoğunluğu nedeniyle okul deneyimi uygulamasını başarıyla gerçekleştiremedim.	f	19	22	21	13	13	88
	%	21.6	25.0	23.9	14.8	14.8	100
16- Uygulamanın nasıl yapılması gerektiğine yönelik Fakültede hazırlanan rehber kılavuzun yeterli olduğunu düşünüyorum.	f	22	18	27	16	5	88
	%	25.0	20.5	30.7	18.2	5.7	100

Tablo 3 incelendiğinde, testi yanıtlayan öğretmen adaylarının 1. Madde olan “Lisans eğitim bilimleri derslerinde öğrenilen birçok öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulandığını gözlemledim” ifadesine verdikleri yanıtların %1.1’i hiçbir zaman, %19.3’ü ara sıra, %26.1’i bazen, %38.6’sı sık sık ve %14.8’i her zaman şeklinde belirtmiştir. Aynı tabloda “Eğitim bilimleri derslerinde kazandığım bilgiler doğrultusunda Ünitelendirilmiş yıllık plana uygun örnek bir ders planı hazırlama becerisi kazandım” ifadesinin yer aldığı madde 8 incelendiğinde verilen yanıtların %2.3’ü hiçbir zaman, %6.8’i ara sıra, %15.9’u bazen, %37.5’i sık sık ve %37.5’i her zaman şeklindedir. 13. Madde olan “Öğretmenlik mesleğine ilişkin becerilerin kazanılmasında bu dersin gerekli/önemli olduğunu öğrendim” ifadesine öğretmen adaylarının % 58’ i her zaman şeklinde yanıt verirken % 2.3 ‘ü ise hiçbir zaman yanıtını vermiştir. Aynı tablodaki 15. Madde olan “Fakültede derslerimin yoğunluğu nedeniyle okul deneyimi uygulamasını başarıyla gerçekleştiremedim” ifadesine adayların %21.6’sı hiçbir zaman, %25.0’i ara sıra, %23.9’u bazen, %14.8’i sık sık ve %14.8’i her zaman şeklinde belirtmiştir. Son madde olan “Uygulamanın nasıl yapılması gerektiğine yönelik Fakültede hazırlanan rehber kılavuzun yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesine öğretmen adaylarının %30.7’si bazen, % 25’i hiçbir zaman ve % 20.5’i ise ara sıra şeklinde cevabını belirtmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının, Öğretmenlik Uygulamasında Edindikleri Kazanımlar Hakkındaki Görüşleri

Öğretmenlik Uygulamasında Edindikleri Kazanımlar		Dereceler					N
		0	1	2	3	4	
17- Demokratik bir sınıf ortamı sağlarım.	f	2	1	7	50	28	88
	%	2.3	1.1	8.0	56.8	31.8	100
18- Sınıfa hâkimimdir ve kendime güvenirim.	f	2	1	6	45	34	88
	%	2.3	1.1	6.8	51.1	38.6	100
19- Teorik bilgilerimi pratiğe dökürüm.	f	-	2	16	44	26	88
	%	-	2.3	18.2	50.0	29.5	100
20- Öğrencilerle bir öğretmen olarak iletişim/ilişki kurabilirim.	f	1	-	6	40	41	88
	%	1.1	1.1	4.5	40.9	52.3	100
21- Sınıf yönetiminde kararlı ve hoşgörülüyümdür.	f	1	1	10	36	40	88
	%	1.1	1.1	11.4	40.9	45.5	100
22- Sözel dili ve beden dilini etkili bir şekilde kullanırım.	f	2	1	15	43	27	88
	%	2.3	1.1	17.0	48.9	30.7	100
23- Zamanı verimli kullanırım.	f	-	6	17	44	21	88
	%	-	6.8	19.3	50.0	23.9	100
24- Çeşitli öğretim stratejilerini, yöntem ve teknikleri uygun bir biçimde kullanırım.	f	-	1	24	43	20	88
	%	-	1.1	27.3	48.9	22.7	100
25- Öğretim teknolojilerinden yararlanırım.	f	-	2	16	38	32	88
	%	-	2.3	18.2	43.2	36.4	100
26- Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendiririm.	f	1	2	23	34	28	88
	%	1.1	2.3	26.1	38.6	31.8	100
27- Konuyu yaşamla ilişkilendiririm.	f	1	-	3	35	48	88
	%	1.1	-	3.4	40.9	54.5	100

Tablo 4 incelendiğinde, testi yanıtlayan öğretmen adaylarının 18. Madde olan “Sınıfa hâkimimdir ve kendime güvenirim” ifadesine verdikleri yanıtların %2.3’ü hiçbir zaman, %1.1’i ara sıra, %6.8’i bazen, %51.1’i sık sık ve %38.6’sı her zaman şeklinde belirtmiştir. Madde 20 de iletişimle ilgili soruda adayların çoğu olumlu yönde olduğunu belirtmiştir. Aynı tabloda “Zamanı verimli kullanırım” ifadesinin yer aldığı madde 23 incelendiğinde verilen yanıtların %0’ı hiçbir zaman, %6.8’i ara sıra, %19.3’ü bazen, %50.0’ı sık sık ve %23.9’u her zaman şeklindedir. Son olarak aynı tablodaki 26. Madde olan “Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendiririm” ifadesine adayların %21.6’sı hiçbir zaman, %25.0’i ara sıra, %23.9’u bazen, %14.8’i sık sık ve %14.8’i her zaman şeklinde belirtmiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamasında Edindikleri Ortak Kazanımlar Hakkındaki Görüşleri

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamasında Edindikleri Ortak Kazanımlar		Dereceler					N
		0	1	2	3	4	
28- Alanımdaki gelişmeleri takip ederim.	f	1	3	24	41	19	88
	%	1.1	3.4	27.3	46.6	21.6	100
29- Mesleğimle ilgili yasa ve yönetmelikleri bilirim.	f	4	7	45	29	3	88
	%	4.5	8.0	51.1	33.0	3.4	100
30- Mesleğimle ilgili öneri ve eleştirilere açıgımdır.	f	1	1	13	39	34	88
	%	1.1	1.1	14.8	44.3	38.6	100
31- e-okul uygulamaları hakkında yeterli bilgi edindim.	f	3	22	24	23	16	88
	%	3.4	25.0	27.3	26.1	18.2	100
32- İdari ile ilişkiler hakkında yeterli bilgi edindim.	f	5	18	37	21	7	88
	%	5.7	20.5	42.0	23.9	8.0	100
33- Uygulama okulu, programı, öğretmen yeterlilikleri, uyulması gereken kurallar konusunda gerekli bilgilendirme ve rehberlik sağladı.	f	7	13	24	27	17	88
	%	8.0	14.8	27.3	30.7	19.3	100
34- Gerek gördüğü yerlerde dönüt düzeltmelerde bulundu.	f	12	11	20	30	15	88
	%	13.6	12.5	22.7	34.1	17.0	100

Tablo 5. devam

35- Uygulama için vermiş olduğu rehber kılavuzun yeterli olduğunu düşünüyorum.	f	15	15	20	20	18	88
	%	19.3	13.6	28.4	21.9	17.0	100
36- Gerekli öğretim, araç- gereç, kaynak ve ortamı sağladı.	f	5	7	13	35	28	88
	%	5.7	8.0	14.8	39.8	31.8	100
37- Günlük etkinlikler ve ders planlamasında yardımcı oldu.	f	6	12	11	36	23	88
	%	6.8	13.6	12.5	40.9	26.1	100
38- Sınıf dışı etkinliklerde (tören, toplantı vs.) bana rehberlik etti.	f	15	9	24	24	10	88
	%	17.0	10.2	27.3	31.8	13.6	100

Tablo 5 incelendiğinde, testi yanıtlayan öğretmen adaylarının 30. Madde olan “Mesleğimle ilgili öneri ve eleştirilere açıgımdır” ifadesine verdikleri yanıtların %1.1’i hiçbir zaman, %1.1’i ara sıra, %14.8’i bazen, %44.3’ü sık sık ve %38.6’sı her zaman şeklinde belirtmiştir. Aynı tabloda “Uygulama için vermiş olduğu rehber kılavuzun yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesi bulunmuştur. “e-okul uygulamaları hakkında yeterli bilgi edindim” ifadesinin yer aldığı 31. Maddeye öğretmen adaylarının %3.4’ü hiçbir zaman, %25’i ara sıra, %27.3’ü bazen, %26.1’i sık sık ve %18.2’si ise her zaman yanıtını vermiştir. Madde 35 incelendiğinde verilen yanıtların %19.3’ü hiçbir zaman, %13.6’sı ara sıra, %28.4’ü bazen, %21.9’u sık sık ve %17.0’i her zaman şeklindedir. Son olarak aynı tablodaki 38. Madde olan “Sınıf dışı etkinliklerde (tören, toplantı vs.) bana rehberlik etti” ifadesine adayların %17.0’i hiçbir zaman, %10.2’si ara sıra, %27.3’ü bazen, %31.8’i sık sık ve %13.6’sı her zaman şeklinde belirtmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmen adaylarına uygulanmış olan Uygulama Derslerini Değerlendirme Testi (UDDT), 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Okul Deneyimi dersine yönelik kazanımlar, ikinci bölümde Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik kazanımlar ve üçüncü bölümde de Okul Deneyimi ile Öğretmenlik Uygulamasına yönelik ortak kazanımlar yer almaktadır. Testin bu şekilde bölümlere ayrılmasındaki amaç, öğrencilerin hangi uygulama dersinden hangi kazanımları kazandığını tespit etmek ve Okul Deneyimi dersi ile Öğretmenlik Uygulaması dersi arasındaki korelasyonel ilişkiyi öğrenmektir.

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Dersleri Arasındaki Korelasyonel İlişki

Bu çalışmada, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine uygun olarak hazırlanan Uygulama Derslerini Değerlendirme Testi (UDDT) uygulandıktan sonra bu iki uygulama dersi arasındaki korelasyonel ilişki 0,30 ve 0,70 arasında bir değer (Tablo 2) bulunmuştur. Bu istatistiksel sonuç bize Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri arasında pozitif yönde orta değer bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yani, Okul Deneyimi dersine ait değerlerin artması Öğretmenlik Uygulaması dersindeki değerlerin artmasını sağlayacaktır. Literatürde Okul Deneyimi dersi ile Öğretmenlik Uygulaması dersi arasındaki korelasyonel ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ulaşılan kaynaklar Okul Deneyimi veya Öğretmenlik Uygulaması derslerinden sadece biri üzerine çalışmalar yapmıştır (Cansaran, İdil ve Kalkan, 2006; Demircan, 2007; Eraslan, 2009; Güzel, Cerit Berber ve Oral, 2010; Görgeç, Çoçalışkan ve Korkut, 2012).

UDDT’nin Okul Deneyimi Kısımından Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Uygulama derslerini değerlendirme testi (UDDT), 3 kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda Okul Deneyimi dersine yönelik 16 madde yer almaktadır. Bu maddelerden 3 tanesi fakülteedeki eğitim bilimleri dersleriyle (madde 3, 7 ve 8), 3 tanesi fakültenin Okul Deneyimi kapsamında yaptığı çalışmalar (madde 14, 15 ve 16), 3 tanesi sınıf yönetimi (madde 2, 3 ve 4), 3 tanesi Okul Deneyimi dersinin işleniş süresi, 4 tanesi de bu dersin kazandırdığı bilgi ve becerileri ne derece kazandırdığını ölçmek amacıyla yazılmıştır.

Fakülte'deki Eğitim Bilimleri Dersleriyle İlişkilendirilen Maddelerin (1- 7 Ve 8) Bulgularına Yönelik Tartışma ve Sonuç

Öğretmen adaylarının %98,8'i lisans eğitim bilimleri derslerinde öğrenilen birçok öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulandığını gözlemlediğini, %98,8'i eğitim bilimleri derslerinde kazandığı bilgiler doğrultusunda çalışma yapacağı hazırlayabileceğini ve %96,7'si eğitim bilimleri derslerinde kazandığı bilgiler doğrultusunda Ünitelendirilmiş yıllık plana uygun örnek bir ders planı hazırlayabileceğini ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının bu maddelere verdikleri cevaplar incelendiğinde eğitim bilimleri derslerinden edindikleri bilgi ve becerileri kullanmada yüksek öz güvene sahip oldukları sonucuna varılabilir.

Fakültenin Okul Deneyimi Dersi Kapsamında Yaptığı Çalışmalara Yönelik Maddelerin (14-15 ve 16) Tartışılması ve Sonuç

Öğretmen adaylarının %97,8'i okul deneyimi dersi kapsamındaki çalışmaların fakülte öğretim elemanı ile işbirliği içinde yürütmenin önemli olduğunu düşünürken, %25'i Uygulamanın nasıl yapılması gerektiğine yönelik Fakülte'de hazırlanan rehber kılavuzun yeterli olmadığını düşünmektedir. Adayların %21,6'sı ise fakülte'deki derslerinin yoğunluğu nedeniyle okul deneyimi dersini başarıyla gerçekleştirmediğini ifade etmiştir. Yüzde değerlerini incelediğimizde, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi kapsamında öğretim görevlileriyle olan ilişkilerini önemli bulduklarını, kullandıkları rehber kılavuzun ise yeterli olmadığını sonucuna ulaşabiliriz. Ayrıca adayların Okul Deneyimi dersini başarıyla gerçekleştirme için fakülte'deki diğer derslerin yoğunluğunun azaltılması gerektiği sonucu çıkarılabilir. Bu bulgular, Sarıtaş'ın (2007) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir.

Sınıf Yönetimine Yönelik Bulguların (Madde 2, 3 ve 4) Tartışılması ve Sonuç

Öğretmen adaylarının neredeyse hepsi, dersin öğretmeninin öğrencilere isimleriyle hitap etmesinin öğrencilerin dersle ilgili motivasyonunu arttırdığını, öğretmenin, öğrencilere sorulan sorulara cevaplayabilmesi için yeterli ipucu verdiğini ve öğretmenin, öğretim esnasında öğrencilerle çoğunlukla göz teması kurarak sınıf hâkimiyetini sağladığını gözlemlemiştir. Bulgular incelendiğinde, öğrencilerin sınıf yönetimine nasıl katkı sağlanacağını bildiğini ve sınıf yönetimine önem verdiğini sonucuna ulaşabiliriz.

Okul Deneyimi Dersinin İşleniş Süresine Yönelik Bulguların (Madde 9, 10 ve 11) Tartışılması ve Sonuç

Öğretmen adaylarının %8'i Okul Deneyimi dersinin uygulama süresini, %25'i ise Okul Deneyimi dersinin haftada bir gün olmasını yeterli bulmamıştır. Ancak öğretmen adaylarının %97,8'i Okul Deneyimi dersine devam etmenin önemli/zorunlu olduğunu düşünmektedir. Bu bulgular, Özkan, Albayrak ve Berber'in (2005) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir. Bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli bulmadığı ve Okul Deneyimi dersine devamlılığın önemli buldukları sonucuna varabiliriz.

Okul Deneyimi Dersinin Kazandırdığı Bilgi Ve Becerilere Yönelik Bulguların (Madde 5, 6, 12 ve 13) Tartışılması ve Sonuç

Bulgular incelendiğinde öğretmen adayları, öğrenci ders kitapları/ materyalleri/ kaynakları hakkında bilgi edindiğini, öğrencilerle iletişim kurma/ geliştirme/ sürdürme becerisi kazandığını, öğretmenlik mesleğine ilişkin becerileri kazanılmasında Okul Deneyimini önemli bir ders olarak görmektedir. Ancak adayların %3,4'ü okul yöneticilerinin görevleri hakkında bilgi kazanamadığını ifade etmiştir. Bu bulgular Cansaran, İdil ve Kalkan'ın (2006) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir.

UDDT'nin Öğretmenlik Uygulaması Kısımından Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili 11 madde yazılmıştır. Bu 11 maddeye verilen cevaplar incelendiğinde öğrenciler; demokratik bir sınıf ortamı sağlayabileceğini, sözel ve beden dilini kullanabileceğini, öğretim teknolojilerinden faydalanabileceğini, öğretim yöntem ve tekniklerini uygun bir şekilde kullanabileceğini ifade etmiştir. Bu bulgular, Eraslan'ın (2009) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir. Anlatacağı konuyu yaşama ve bir önceki ve bir sonraki dersle ilişkilendireceğini söylemiştir. Sınıf yönetimini sağlayabileceğini, zamanı verimli kullanabileceğini, teorik bilgilerini pratiğe döktüğünü, bilgi ve becerilerine güvendiğini ifade etmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak, öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinde bilgi, becerilerini kullanabilecekleri ve kendilerine güvendikleri sonucuna ulaşabiliriz.

UDDT'nin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Ortak Kazanımlarından Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Ölçeğimizdeki bu kısım kendi arasında 3 bölüme ayrılmıştır. Birinci bölüm, öğretmenlik mesleğiyle ilgili, ikinci bölüm uygulama öğretim elemanı ile ilgili ve üçüncü bölümde de uygulama rehber öğretmeniyle ilgili maddeler yer almaktadır.

Öğretmenlik Mesleğiyle İlgili Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde öğretmenlik mesleğiyle ilgili 5 madde yazılmıştır. Öğrenciler kendi alanlarındaki gelişmeleri takip ettiklerini, mesleğiyle ilgili yasa ve yürütmelikleri bildiğini ve mesleği ile ilgili yapılan eleştiri ve önerilere açık olduğunu belirtmiştir. Ancak %55,7'lik kısım e-okul hakkında %68,2'lik kısım ise idari ilişkiler hakkında yeterli bilgi edinemediğini belirtmiştir. Bulgulardan yola çıkarak öğretmen adaylarına e-okul uygulaması ve idari ilişkiler hakkında yeterli bilgi verilmediği sonucuna varabiliriz.

Uygulama Öğretim Elemanı ile İlgili Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde uygulama öğretim elemanı ile ilgili 3 madde yer almaktadır. Öğrenciler, öğretim elemanlarının %50,1 oranıyla kendilerine bilgilendirmede bulduklarını ve rehberlik ettiklerini söylemişlerdir. Katılımcıların %51,1'lik kısmı ise öğretim elemanının gerekli dönüt-düzeltilmeleri yapmadığını ifade etmiştir. Bu bulgular, Oral ve Dağlı'nın (2006) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir. Bulguları incelediğimizde uygulama derslerinde görev alacak öğretim görevlilerinin gönüllü olmaması ya da fazla öğrenciden sorumlu olmaları öğretmen adaylarının öğretim görevlileri ile ilişkilerini zayıflattığı sonucuna ulaşılabilir.

Uygulama Rehber Öğretmeniyle İlgili Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde ise öğrenciler uygulama rehber öğretmeniyle ilgili gerekli araç- gereç, kaynak sağlamada ve günlük etkinlikler ile ders planlamasında yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Ancak öğrencilerin %54,5'i sınıf dışı etkinliklerde kendisine rehberlik etmediğini belirtmiştir. Bu bulgular Demircan'ın (2007) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir. Bulgulardan yola çıkarak rehber öğretmenlerin gönüllü olmaması ya da fazla öğrenciden sorumlu olmaları, öğretmen adaylarının rehber öğretmenleriyle ilişkilerini zayıflattığı sonucuna ulaşılabilir.

Bulgular sonucunda ulaşılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir:

- Öğretmen adaylarının, eğitim bilimleri derslerinden edindikleri bilgi ve becerileri kullanmada yüksek öz güvene sahip oldukları sonucuna varılabilir.
- Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi kapsamında öğretim görevlileriyle olan ilişkilerini önemli bulduklarını sonucuna varılabilir.
- Fakülte tarafından sağlanan rehber kılavuzun yeterli ve detaylı bilgilendirmede bulunmadığı sonucuna ulaşılabilir.
- Ayrıca adayların Okul Deneyimi dersini, fakülte'deki diğer derslerin yoğunluğu nedeniyle başarıyla gerçekleştiremediklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle fakülte'deki diğer derslerin yoğunluğunun azaltılması gerektiği sonucu çıkarılabilir.

- Bulgular incelendiğinde, öğrencilerin sınıf yönetimine nasıl katkı sağlanacağını bildiği ve sınıf yönetimine önem verdiği sonucuna ulaşılabilir.
- Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli bulmadığı sonucuna ulaşılabilir.
- Bulgulara göre öğretmen adayları, Okul Deneyimi dersine devamlılığın önemli bulmaktadırlar.
- Bulgular incelendiğinde öğretmen adayları, öğrenci ders kitapları/ materyalleri/ kaynakları hakkında bilgi edindiğini, öğrencilerle iletişim kurma/ geliştirme/ sürdürme becerisi kazandığını, öğretmenlik mesleğine ilişkin becerileri kazanılmasında Okul Deneyimini önemli bir ders olarak görmektedir.
- Öğretmen adayları, okul yöneticilerinin görevleri hakkında yeterli bilgi kazanamadığını ifade etmiştir.
- Bu bulgulardan yola çıkarak, öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinde bilgi-becerilerini kullanabilecekleri ve kendilerine güvendikleri sonucuna ulaşılabilir.
- Bulgulardan yola çıkarak öğretmen adaylarına e-okul uygulaması ve idari ilişkiler hakkında yeterli bilgi edinemedikleri sonucuna varılabilir.
- Uygulama derslerinde görev alacak öğretim görevlilerinin istekli olmaması ya da fazla öğrenciden sorumlu olmaları öğretmen adaylarının öğretim görevlileri ile ilişkilerini zayıflattığı sonucuna ulaşılabilir.
- Uygulama rehber öğretmenlerin istekli olmaması ya da fazla öğrenciden sorumlu olmaları, öğretmen adaylarının rehber öğretmenleriyle ilişkilerini zayıflattığı sonucuna ulaşılabilir.

ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir. Öğretmen adaylarının öğretim görevlileri ile uygulama rehber öğretmeniyle olan ilişkilerini güçlendirmek için Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine istekli öğretim elemanı ve rehber öğretmenlerin girmesi önerilebilir. Ayrıca öğretmen adaylarına gerekli dönüt- düzeltmelerin ve bilgilendirmelerin yapılmasında daha iyi bir sonuç elde etmek için öğretim elemanı ile rehber öğretmenlerinin sorumlu oldukları öğretmen adaylarının sayısının azaltılması önerilebilir. Uygulama dersleri başlamadan önce görev alacak kişilerin daha detaylı bir şekilde bilgilendirilmesi ve öğretmen adaylarına verilen rehber materyalin daha detaylı hazırlanmasıyla uygulama derslerinin daha etkili olabileceği düşünülmektedir. Bulgulardan öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli bulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca yönelik, bu dersin 2 ya da daha fazla dönemde verilmesi önerilebilir. Son olarak bu iki uygulama dersi olan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması arasındaki ilişkiyi araştırarak farklı çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi* (Üçüncü baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Cansaran, A., İdil, Ö. ve Kalkan, M. (2006). Fen bilgisi eğitimi anabilim dallarındaki “okul deneyimi” uygulamalarının değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (1), 83- 99.
- Çakıcı, Y. (2008). Fen ve teknoloji öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım. İçinde Ö. Taşkın (Ed.), *Fen ve teknoloji öğretiminde yeni yaklaşımlar* (ss: 1- 19). Ankara: Pegem Akademi.

- Demircan, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119- 132.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının “Öğretmenlik Uygulaması” üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207- 221.
- Görgen, İ., Çoçalışkan, H. ve Korkut, Ü. (2012, Bahar). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 56- 72.
- Gültekin, M. (2008). Açık öğretim fakültesi okulöncesi öğretmenliği programında öğretmenlik uygulamalarının yapısı ve işleyişi. M. Gültekin(Ed.), *Okul deneyimi* (ss 1-15). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset.
- Güzel, H., Cerit Berber, N. & Oral İ. (2010). Eğitim fakültesi uygulama okulları işbirliği programında görevli öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 19- 36.
- Harmandar, M., Bayrakçeken, S. , Kıncal, R. Y., Büyükkasap, E. ve Kızılkaya, S. (2000). Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde “okul deneyimi” uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Hergüner, G., Arslan, S. ve DüNDAR, H. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (11), 44–58.
- Oral, B. ve Dağlı, A. (1999, Mayıs). Öğretmen adaylarının okul deneyimine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 254, 18- 24.
- Kılınc, A. ve Salman, S. (2007). Okul deneyimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 23- 35.
- Özkan, H. H., Albayrak, M. ve Berber K. (2005, Güz). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları öğretmenlik uygulamasının yetişmelerindeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(168).
- Özmen, H. (2008). Okul deneyimi I ve okul deneyimi II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25- 37.
- Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 31- 55.
- Şaşmaz Ören, F. , Sevinç, Ö. ve Erdoğan, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(58), 217-246.
- Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235- 250.
- Turgut, M., Yılmaz, S. ve Firuzan A. R. (2006). *Okul deneyimi uygulama sürecinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış çalışma. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yiğit, N. ve Alev, N. (2005). Etkili öğretmen yetiştirme açısından okul deneyimi derslerinin değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91- 103.
- Yücel, C. (2007). Eğitimle ilgili temel kavramlar. İçinde C. Celep (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (ss: 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.